T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/707
KARAR NO : 2023/86
KARAR TR : 27/02/2023

ÖZET: Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi işleten davacı şirketin, gerçek dışı beyanda bulunmak suretiyle fazladan ödemeye sebebiyet verdiğinden bahisle engelli birey adına ödenen eğitim bedelinin 652 sayılı KHK'nın 43. maddesinin ikinci fıkrası gereğince iki katı tutarında tahsil edilmesi yolundaki işlemin iptali istemiyle açılan davanın İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.E. H. İnş. Tur. ve Paz. Ltd. Şti.
Vekili : Av. Ö. A. G. E
Davalı : Milli Eğitim Bakanlığı (Ankara Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Vekili : Av. M. Ş

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak Ankara ili Keçiören ilçesinde Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi işleten davacı şirketin, gerçek dışı beyanda bulunmak suretiyle fazladan ödemeye sebebiyet verdiğinden bahisle engelli birey adına Haziran, Temmuz, Ağustos 2021 eğitim bedeli olan 2.732,54 TL'nin 652 sayılı KHK'nın 43. maddesinin ikinci fıkrası gereğince iki katı tutarında 5.465,08 TL olarak geri alınmasına karar verilmesi üzerine, davacı vekili tarafından, müvekkili şirket hakkında Ankara Valiliğinin 28.02.2022 tarih ve E-91571118-410.07-44570514 sayılı Olur'u ile Ankara Valiliği Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından düzenlenerek müvekkiline tebliğ edilen idari para cezası kararının iptaline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Ankara 3. Sulh Ceza Hakimliği 29/06/2022 tarih ve Değişik İş No.2022/4118 sayı**ile, başvuru konusu idari yaptırım kararının sulh ceza hâkimliğinde incelenebilecek kararlardan olmadığı, uyuşmazlığın idari yargıda görülmesi gerektiğinden bahisle başvurunun görev yönünden reddine karar vermiş; itiraz edilmesi üzerine Ankara 4. Sulh Ceza Hakimliği 27/07/2022 tarih ve Değişik İş No.2022/8795 sayılı itirazın reddine kesin olarak karar vermiş ve görevsizlik kararı kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"Sulh Ceza Hakimliği'nin idari para cezalarında itiraza bakmakla yetkili mercii olduğu şüphesizdir ancak kurum veya idare tarafından uygulanan her türlü yaptırımın, bu kapsamda değerlendirilmemesi gerekir. Bu konuda 5326 sayılı Kabahatler Kanunu ile diğer kanunlar tarafından öngörülmüş kabahatlere ve idari para cezalarına bakmakla yetkili merciin Sulh Ceza Hakimlikleri olduğu, eldeki dosyada ise idare tarafından uygulanan müeyyidenin nitelik itibariyle idari para cezası veyahut kabahat olmadığı, ayrıca yasal mevzuatta düzenlenmiş olan idari para cezaları yönünden yaptırıma konu tutarlar üzerinden yasal faiz verileceğinin düzenlenmediği gibi, yaptırımın konusu olan yasa maddesinde, lafzi olarak idari para cezasından veya kabahat fiilinden bahsedilmediği, "fazladan ödemeye sebebiyet vermeleri durumunda bu tutarlar, iki katı ve kanunî faiziyle birlikte ilgililerden müteselsilen tahsil edilir.", şeklinde düzenlendiği, benzer konuya ilişkin Danıştay 8.Daire Başkanlığı tarafından verilen kararlarda da itirazın esas yönünden incelendiği, görev uyuşmazlığının bulunduğunun belirtilmediği, bu durumda tüm dosya kapsamı ve yasal mevzuat dikkate alındığında görev kuralları kamu düzenine ilişkin olup uyuşmazlığın idare mahkemelerince çözümlenmesi gerektiği kanaatine varılarak başvurunun görev yönünden reddine dair aşağıdaki şekilde karar verilmiştir."*

3. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Ankara 18. İdare Mahkemesi 04/11/2022 tarih ve E.2022/1872 sayı**ile**,** davanın çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına, dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Bakılan uyuşmazlıkta; davacı şirkete ait eğitim kurumunca engelli birey adına Haziran-Temmuz-Ağustos 2021 bireysel ve yüzyüze eğitim bedeli olarak toplam 2.732,54 TL'nin beyan edildiği, yapılan bu ödemelerin yersiz olarak yapıldığından bahisle, 652 sayılı KHK'nın 43/2.maddesi uyarınca yersiz ödenen toplam 2.732,54 TL'nin iki katı olan 5.465,08 TL'nin geri ödenmesinin istenilmesine ilişkin işlemin niteliği itibariyle davacıdan kendisine ödenen miktar kadar fazladan para istenmesini gerektiren bir hususun bulunduğu göz önünde bulundurulduğunda, sözü edilen işlemin idari para cezası olarak kabul edilmesi gerektiği, dolayısıyla idari para cezasının da 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 17. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olması ve anılan Kanun'un 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması, dava konusu idari para cezasının dayanağı olan 652 sayılı KHKnin 43.maddesinde de "Kanun Yolu'na ilişkin özel bir hükmün olmaması nedeniyle, işbu uyuşmazlığa ilişkin görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümlerinin dikkate alınacağı anlaşıldığından, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27/8. maddesi kapsamında da bulunmayan dava konusu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde anılan Kanun'un 27/1. maddesi uyarınca adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır."

III. İLGİLİ HUKUK

5. 652 sayılı Özel Barınma Hizmeti Veren Kurumlar ve Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin "*Özel eğitim giderleri*" başlıklı 43.maddesininilk iki fıkrası şöyledir:

"(1) Engelliler için sağlık kurulu raporu düzenlemeye yetkili sağlık kurum veya kuruluşlarınca verilen Erişkinler İçin Engellilik Sağlık Kurulu Raporuyla asgari %20 oranında engelli olduğu, 18 yaş altı çocukların Çocuklar İçin Özel Gereksinim Raporu ile özel gereksinimi olduğu tespit edilen ve özel eğitim değerlendirme kurulları tarafından da eğitsel değerlendirme ve tanılamaları yapılarak 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında açılan özel eğitim okulları ile özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde verilen destek eğitimini almaları uygun görülen görme, işitme, zihinsel, bedensel yetersizliği olan bireyler ile dil ve konuşma, özel öğrenme güçlüğü, otizm spektrum bozukluğu olan bireylerden ilgili destek eğitim programında belirtilen yaşlardaki Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı bireylerin eğitim giderlerinin her yıl Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenen tutarı, Bakanlık bütçesine bu amaçla konulan ödenekten karşılanır. Bu engelli bireylerin engel grupları ve dereceleri ile engelinin niteliğine göre eğitim programlarının kapsamı ve eğitim süreleri, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle yönetmelikle belirlenir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen eğitim hizmetini sunan veya yararlananların gerçek dışı beyanda bulunmak suretiyle fazladan ödemeye sebebiyet vermeleri durumunda bu tutarlar, iki katı ve kanunî faiziyle birlikte ilgililerden müteselsilen tahsil edilir. Bu fiillerin özel eğitim okulları ile özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri tarafından tekrarı hâlinde, ayrıca kurum açma izinleri iptal edilir."

6. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "*İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

" 1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

7. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Havva AYDINLI, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan

27/02/2023 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

8. Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİKin, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

9. Dava, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi işleten davacı şirketin, gerçek dışı beyanda bulunmak suretiyle fazladan ödemeye sebebiyet verdiğinden bahisle engelli birey adına Haziran-Temmuz-Ağustos 2021 eğitim bedeli olan 2.732,54 TL'nin 652 sayılı KHK'nın 43. maddesinin ikinci fıkrası gereğince iki katı tutarında, 5.465,08 TL olarak tahsil edilmesi yolunda tesis edilen işlemin iptali istemiyleaçılmıştır.

10.Dava konusu edilenişlem para cezasıolarak nitelendirilmiş, Ankara ValisininOlur'u ile ve Ankara Valiliği Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından düzenlenen 28.02.2022 tarih ve E-91571118-410.07-44570514 sayılı işlem ile davacı şirkete tebliğ edilmiştir.

11. Kamu kurumlarınca alınan idari kararların yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile kanuna aykırı olduğu ileri sürülerek açılan ve 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinde tanımlanan iptal davalarının amacı, idari işlemlerin idari yargı organlarınca denetlenerek, idarenin hukuka uygunluğunun sağlanmasıdır.

12. Dava dosyalarının incelenmesinden, davacı Kurumun öğrencilerinden B.C.K.'nın pandemi döneminde hiç okulagitmemesine rağmen okula gidiyormuş gibi adına telafi ders ücreti alındığı, daha sonra alınan ücretlerin iade edildiği iddialarıyla ilgili olarak Valilik Makamınca soruşturma emri verildiği, Eğitim Müfettişleri tarafindanyapılan inceleme ve soruşturma sonucunda düzenlenen 14/02/2022 tarih ve 663.07/11-10 sayılı Raporda,Merkezin eski ve yeni müdürleri hakkında disiplin yönünden 657 sayılı Kanun'unilgili hükmü uyarınca kınama cezası verilmesi teklifindebulunulduğu, davacı kurum ile ilgili olarak ise, adı geçen öğrencinin Haziran, Temmuz ve Ağustos 2021 aylarında bireysel 8'er saat, toplamda 24 saat eğitim almadığı halde, toplam 2.732,54 TL ödemeye sebebiyet verildiği, bu durumun 652 sayılı Özel Barınma Hizmeti Veren Kurumlar ve Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 43. maddesinin2. fıkrasıhükmü kapsamında olduğundan, kuruma fazladan ödenen ücret tutarının kanuni faiziyle birlikte hesaplanarak ve geri ödeme ile mahsuplaştırılarak ilgililerden tahsil edilmesinin uygun olacağı yönünde teklifte bulunulduğu; teklif üzerine, Ankara Valisinin Olur'u ile ve Ankara Valiliği Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından düzenlenen 28/02/2022 tarih ve E-91571118-410.07-44570514 sayılı işlem ile, olay para cezası olarak nitelendirilmek suretiyle durumun davacıya tebliğ edildiği, bunun üzerine bakılan davaların açıldığı anlaşılmıştır.

13. Olayda, Müfettiş raporu üzerine Vali oluru'yla tesis edilen işlem para cezası olarak nitelendirilmiş ise de, Ankara 3. Sulh Ceza Hakimliğinin kararında da işaret edildiği üzere, itiraza ve iptal davasına konu husus para cezası değil, gerçek dışı beyanda bulunmak suretiyle fazla ödemeye sebebiyet verilmekten kaynaklı ödenen ücretlerin iki katı olarak tahsil edilmesine yönelik mali tekliftir. Kaldı ki, yaptırımın konusu olan 652 sayılı KHK'nın 43/2 maddesinde de lafzi olarak idari para cezasından veya kabahat fiilinden bahsedilmemektedir.

14. Bu durumda dava konusu edilen bu işlemin 652 sayılı KHK'nın 43/2 maddesi kapsamında idareye tanınan yetki kapsamında tesis edildiği ve işlemin, kamu gücüne dayalı, re'sen ve tek yanlı olarak tesis edilen idari işlem niteliği taşıdığı açık olduğundan, bu işlemin iptali istemiyle açılan davanın, 2577 sayılı Kanun'un 2/1-a maddesinde sayılan iptal davaları kapsamında görüm ve çözümünde idari yargı yerlerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

15. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 18. İdare Mahkemesinin 04/11/2022 tarih ve E.2022/1872 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 18. İdare Mahkemesinin 04/11/2022 tarih ve E.2022/1872 sayılıBAŞVURUSUNUN REDDİNE,

27/02/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Doğan	Eyüp	Havva

TOPAL	AĞIRMAN	SARICALAR	AYDINLI
	Üye Ahmet ARSLAN	Üye Mahmut BALLI	Üye Bilal ÇALIŞKAN